

UJ KELET

MAJDO-POLITIKAI-NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ES NYOMDA

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
1. Pop, (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
sendők. Kéziratokat nem
vissza.

H.
Ramaszetter Robert
Budapest
Isister
Bukarestben
Csehszlo
Egy hónapra
Egy szám

1924 augusztus 25 Hétfő

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 191. szám

5684. Ab 25

London mérlege

A német parlament ratifikálta a londoni egyezményt és ezzel valószínűvé lett annak az ötleletnek munkának eredménye, mely véget vet az erőszak politikájának épült, szuronyok erejével diktált hatalmi politikának és a népek egyszerűségének mérlegét Mars helyett Plutó kezébe adta. József és rideg gazdasági megfontolások diktálták ezt a londoni egyezményt, kereskedelmi átgondolások állították össze pontjait és így természetes, hogy annak eredményét minden szépítés nélkül egyszerű kereskedelmi mérlegbe állíthatjuk össze. Olyan mérleg ez azonban, melynek követel rovatában egyforma házzal szerepelnek Németország és Franciaország, Anglia és Amerika és a nagy adós egyedül az a világháború, amely soha se fogja megtéríteni tudni azt a hitelt, amelyet a leigázott emberiség vértől és energiájából kapott. Állítunk tehát össze ezt a mérleget, amelyben elsősorban Németország tételei érdekelnek.

Németország

részére a konferencia mérlege a következőképpen áll:

1. A jövételi bizottság politikai diktátorsága megszűnik, amennyiben majdnem minden jogköre megbízottakra száll át, és pedig külön felügyelője lesz a vasuti és ipari kötelezettségeknek, három megbízottja lesz a vasutaknak, a jegybanknak és az ellenőrzött bevételeknek és külön biztost kap a deviza is.

2. Döntőbíráóságok behozatalával az erőszak politikája megszűnik, mert ezek döntenek a szankció kérdéseiben is.

3. A megszállás költségeit a megszállók fizetik.

4. Visszaállítják a megszállott területek és a német részek közötti vámközösséget és így teljesen megtörténik a megszállott terület gazdasági kiirtése.

5. Visszatérnek a franciák által kiűzött hivatalnokok.

6. A micum-szerződések, amelyek a rajnai ipart majdnem oly súlyosan terhelték, mint a teljes reparációk egész Németországot, megszüntetnek.

7. Németország új jegybankot létesít négy-százmillió aranymárka alaptőkével. Ez a jegybank német vezetés alatt marad és csak a kormányzó bizottság fele lesz külföldi.

8. Németország nyolcszázmillió aranykorona újjáépítési költséget kap, amely lehetővé teszi, hogy a fizetési eszközei kétezeröttszázmillió aranymárkára emelkedjenek. Ez a tény, kapcsolatosan a német magángazdaság új hitel-képességével, véget vet mostani a hitelhiánynak és a magas kamatoknak. A német pénzügy megint a nemzetközi gazdasági tényezőktől fog függni és a német ipar ugyanolyan termelési lehetőségek közé kerül a kamatokkal illetőleg, mint Nyugateurópa rivális ipara. Ezáltal Németország áttér teljesen az aranyértékre és költségét egyensúlyozni tudja.

Franciaország

a következő jelentős előnyöket nyeri:

1. Csak egy éven belül kell kiirtenie a Ruhr-vidéket és így addig a német ipar kapujának a kulcsát még a kezében tartja.

2. Biztos kilátása van a jövételi szállítá-sokra és így a lotharingiai érc és a Ruhr-szén közötti összeköttetés teljes lesz.

3. Megvetette alapját egy hosszulejratu kereskedelmi szerződésnek.

4. Lényeges szállításokat eszközölhet a hadsereg költségvetésében a megszállás megszüntetése következtében.

5. Megvan az átmenete a háborús adósságok rendezéséhez.

6. Német vasuti és ipari kötelezvények kiadásával Franciaország érdekeltséget nyer a

német iparban és vasutakban.

7. A frank stabilizálása amerikai segítséggel biztosítottnak látszik.

8. A francia iparértékek és a párisi börze mai stagnációjuktól újjáélednek.

Nagybritannia

ezzel szemben megerősíti hegemoniáját a nemzetközi pénz és talán tőkepiacra is.

1. Finanszírozza Németország kiviteli kereskedelmét és ezáltal óriási haszonra tesz szert.

2. Kényszeríteti Németországot, hogy elfogadja a washingtoni egyezményt a nyolcórás munkaidőről és ezáltal a mai dumping-konkurrenciát a német kilenc és tízórás munkanapokkal megszünteti.

3. Anglia Franciaországgal való együttműködésével szabad kezét nyer Szudán és Mezo-potámia fölött.

4. Számíthat arra, hogy gazdaságilag szétterjedhessen Oroszországban.

Az amerikai Egyesült-Államok

előnyei a következők:

Éles sajtóháború az ujságpapir miatt

A kormány csak a liberális érzelmi lapoknak ad vámkedvezményt. A román sajtószindikátus tiltakozik az egyenlőtlen elbánás ellen

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hetek óta folyik az elkecseregett harc a bukaresti ellenzéki napilapok és a papirgyárak között. Különösen kiélezett ez a harc az új vámtarifa életbeléptetése óta. Az új vámtarifa ugyanis annyira megdrágítja a külföldi papirt, hogy a romániai gyárak egyes-estára korlátlan urai lettek a belföldi piacnak. Ennek felismerésével elsősorban inszenzált sztrájkok és mesterséges üzemredukciónak ürügye alatt beszüntették a papirszállítást, aminek természetes következménye az lett, hogy a papir ára felszökött.

A bukaresti sajtó közös kampányából váratlanul kibugrott az „Universul”, mely pedig azelőtt a lehangosabb volt. A többi ellenzéki lapok csakhamar megtudták, hogy az „Universul” engedélyt kapott nyolcvan vagon külföldi papir vámkedvezményes behozatalára. Erre azok is kértek hasonló engedélyt, de csak ígéretet kaptak, hogy nekik is megengedik majd negyven vagon papir vámkedvezményes behozatalát. Mind eddig azonban ezt az ígéretet nem teljesítették, amiért az ellenzéki lapok éles támadásban keltek ki a papirelosztó központ, a papirgyárak, valamint a jogtalanul pártfogolt „Universul” ellen, amely egyszerű frontot változtatva, támadásból a papirtröszt védelmére ment át.

Napokig folyt a harc, amelybe most a kormány hivatalos lapja, a „Viitorul” is beleszólt. A kormánylap energikusan védelmébe veszi az „Universul” és a „Lupta” igazgatóságát, amely visszautasította az egységes iparérmelés gondolatát. A „Viitorul” azt állítja, hogy az „Adeverul” csak azért támadja ezeket a lapokat, mert két lejről három lejre akarja felemelni a lap árát s ennek az áremelésnek akar így hangulatot csinálni a közönség körében. Erre az áremelésre — írja a „Viitorul” — az kényszeríti az „Adeverul”-koncert, hogy nem tudja kifizetni és így megkapni sem azt a tizenöt vagon papirt, amelyet pár nappal ezelőtt megrendelt. A kormány lapja védelmébe veszi a gyárakat is, amelyek a vámtarifa megállapításakor kötelezően kijelentették, hogy nem fogják felemelni az ujságpapir árát és a papirelosztó hivatal is intézkedett, hogy az összes lapok idejében legyenek ellátva a szükséges papirkészletekkel. Egy szóval, a kormánylap szerint, a papirgyárak egyáltalán nem spekulálnak áremelésre és a papirközpont sem favorizál bizonyos lapokat.

Mindazokból, amiket a „Viitorul” ír, az

1. A gabona árát, tekintettel az európai országok várható magasabb felvevőképességére, mai szintjén megtarthatja.

2. A dollár mai túlzásóját leépítheti anélkül, hogy belföldi vásárlóképessége csökkenne.

3. Lehetővé teszi az európai államoknak az aranyértékre való átmenetet és ezáltal aranykészleteit értékesítheti.

4. Lehetővé válik, hogy hadiköveteléseit Franciaországgal és Belgiummal szemben a legelőnyösebb formákban likvidálhassa.

Romániának

is megvan a maga előnye a békeszerződésből. Erre vonatkozólag Titulescu érdekes nyilatkozatát közli az egyik bukaresti lap. Eszerint a kisantant államai, különösen Románia nagy megerősödést nyert a demokratikus gondolkodásnak londoni megnyilatkozásával és a népszövetség egyre növekvő befolyásával. Romániának is nagy előnyére van egy gazdaságilag és belülről is konszolidált Németország, amely így most már biztosított és kedvezőbb gazdasági kapcsolatokat nyerhet.

„Aurora”, „Dimineata” és „Adeverul” arra a konkluzióra jutnak, hogy az „Universul” és a „Lupta” áttevették a liberális vizet. Ezt azonban, legalább is a „Lupta”, erélyesen megcáfolja, azzal, hogy a szokott vehemenciával tovább támadja a liberálisokat és örömmel üdvözi az állítólag alakulóban lévő antiliberális koalíciót. Ugyanakkor azonban a „Viitorul” és „Universul” által támogatva folytatja a parasztpárt, azaz Stere és Lupu elleni harcot.

A bukaresti ujságírószervezet tegnap memorandumban fordult a pénzügyminiszterhez, akitől száz vagon papir vámkedvezményes behozatalának engedélyezését kéri az „Argus”, „Aurora”, „Adeverul”, „Adeverul Literar”, „Dimineata”, „Indreptarea”, „Dimineata Copiilor”, „Neamul Românesc”, „Cuvantul Liber”, „L'Orient”, „România”, „Rampa” és „Sportul” lapok számára. Ez a memorandum, mely az ujságírószervezet hivatalos álláspontjának tekinthető, azt látszik bizonyítani, hogy valahol valóban párfordulás történt. Mindenesetre feltűnő, hogy a legerdekeltebb fél, aki körül az egész harc folyik: az „Universul” hallgat.

Rendezik a jugoszláviai románok helyzetét

Bukarest, augusztus 23. Az új jugoszláv kormány közölte a román kormánnyal, hogy mielőbb rendezni óhajtja azokat a kérdéseket, amelyek a két állam közötti tárgyalások anyagát képezték. A népszövetség konferenciájának befejeztével megkezdődnek a tárgyalások a két kormány között a jugoszláviai románok ügyének rendezésére.

A német kormány betérjeszti vámtörvényjavaslatát

Berlin, aug. 22. A kormány elhatározta, hogy a vámtörvényjavaslatot még ebben az ülészakban a parlament elé terjeszti.

Oroszország nem hoz áldozatot Beszarábiáért

Bukarest, augusztus 23. Az „Orient” című lap interjú közöl Rakovszky orosz népbiztos-tól, aki kijelenti, hogy Oroszország fentartja igényét Beszarábiára. Ez azonban nem első-rangu fontosságú kérdés, mert Beszarabia területe nem számít sokat az orosz birodalom óriási területe mellett és a szovjetköztestársaság sohasem fog háboruba bocsátkozni ilyenmiért. Örültség lenne, — mondotta Rakovszky — ha egyetlen puskagolyót is kockáztatnánk Beszarábiáért.

augusztus 23.

NIMÁ
Arad *
AG

pokat
és vasal
postmaster,
Redout.
szközöletnek!

E DE
IS
ADTER
earuház
Táviratcim:
MODEPELZ.
II No. 12.
figyelmsbe
kedök
tály:
Telef. 724.
y-ter 1. szám
Ferdinand 4.
„Rador” No 1329

em!
TA
KÁBA
LJES
ndorlás korlátlan.
vagy Braziliába
tazni, az irjon
ktusért
h Line
Grivitei 181
ARGENTINA
ak egy határ
Kapható az ösz-
ozsváron Emke-
ohr-patikákban.

Ahol még élnek a régi legendák

Látogatás a bohusi gaon unokáinál. Beszélgetés a multról, a jelenről és a jövőről

(Borszékfűrdő, augusztus 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mindig elkülönülve, mindig egymással, hosszú évek óta kis társaság sétálgat a borszékai sétányokon. Nehány asszony, leány s ritkán egy-két férfi is közöttük. A kis társaság öregebbjei jiddisül beszélnek egymással, a fiatalok azonban a kis fűrdőhelyen alig hallott nyelven.

— A bohusiak! — világosítják fel az érdeklődőt a régi fűrdővendégek s mély respektussal teszik hozzá: — Hébertül beszélnek!

(A péntek esti kiddus)

Péntek este pedig a zsidó fűrdővendégek jobbjai elmennek a bohusi rebbehez, hogy kiddus imáját meghallgassák. A bohusi gaon kiddusáról valamikor legendák járták ugyanis: a kehelyben a szent ember áhitatos imájánál forrai kezdett a bor. Most az unoka mondja a kiddust, de hivi minden péntek este várják, remélik, hátha megismétlődik a legendás csuda.

A bohusi gaon unokáinak állandó nyári lakóhelye Borszék. Egy szép kis villát ajándékozott a híres gaonnak valamelyik hive s most ott töltik a nyarat a bohusiak, a régi, híres szentéletű gaonnak immár másod- és harmadizigleni nemzetsége: unokák és déduokák. De egyben apósok és vők, menyek és sógornók, mert a bohusi család eddig át nem hágot, szent hagyomány, hogy csak egymás között házasodhatnak. Így azután a mai bohusi rebbe épügy unokája a gaonnak, mint a felesége, a sógora, sőt a gaon unokája a vejük is, egy fiatal, szimpatikus ember, aki azonban nem akar rebbe lenni.

A dinasztia alapítójának, bohusi gaonnak élete hirnevét és becsületét hoz az unokának, — de az elsatnyulás átkát is. Az unokák fáradt, beteg teste, arcuk sápadtsága nyögi a családi törvényt. A villa tornácán beteg nyugóágyban harcol az életért az egyik leány. Mondják, hogy régi, titkos összetételű orvosságok vannak a bohusiak birtokában, melyeket már modern Pravaz-fecskendők juttatnak be az elgyengült szervezetbe.

(A két bohusi)

A bohusiaknak két családfője van. Két unoka. S mivel a régi tradíció szerint a bohusi rabbinak egyedül kell imádkozni, egyik szombaton az egyik, a következőn a másik vonul vissza szobájába, hogy csak a péntek esti kiddust mondja el a gyülekezet előtt. Aki nem

„oros“, az természetesen együtt imádkozik a többiekkel s teljesen a másikra ruhazza át a nagy gaon unokájának tisztjét. Így van ez a „kvitli“-vel is. A bohusi csodarabbik híre messze vidékről odavonja a hiveiket, akiket azután felváltva fogadnak.

(Miért kell a cionizmus?)

E sorok írójának azonban együttes fogadtatásban volt része. A két családfő, a két legidősebb unoka együtt fogadta meleg „solem alehem“-mel, igaz zsidó vendégszeretettel. Később bejött a ruf szobájába a harmadik bohusi is, aki unoka is, vő is egyszemélyben. A beszélgetés a fogadószobában folyt le. Egyszerű polgári szoba ez, legfeljebb az íróasztalon a sok orvosságos üveg a feltűnő. A „gaon“ titkos összetételű, fiuról unokára hagyott orvosságai.

A beszélgetés azonban nem a multat kereste, de a jövőt. A kis szobában, hol a legendás gaon emléke hittel és bizakodással messze földről hívogatta a látogatókat, — a jövőt felett töprengenek az unokák. És így természetes, hogy a beszélgetés témája azonnal Erec Jisrael. A Palesztina-film mutatják be épp akkor Borszéken. S a bohusiak kéri: hadd láthassák ők is. Mert ők nem ellenségei a cionizmusnak, — mondják — sőt büszkéek arra, hogy Bohusban minden zsidó hozzájárul a Keren Kajemet és a Keren Hajjeszód útján Palesztina felépítéséhez.

(„E gite Sach“)

— A cionizmus főképp azokért szükséges, — mondják — akik kikerültek a régi, szigorú tradíciójú zsidó életből, megtanulták a körülöttek élő népek nyelvét, megismerték a könyveiket. Ezeket a cionizmus mentette meg az elkallódástól a zsidóság és egyben a zsidó nép örökkévalósága számára. A konzervatív zsidónak nincs szüksége külön cionizmusra, mert a mi vallásunk Cion szeretetében maradt meg és tart össze bennünket.

— E gite Sach! mondja a másik bohusi, egy alacsony kis emberke, aki Odessza rabbija volt, amíg a bolsevikiek egy szombaton a templomban össze nem fogták a zsidókat és el nem vitték kényszermunkára. S mert tiltakozott ez ellen, menekülnie kellett.

Ezután a héber nyelvre került a sor. A bohusiaknak a legtermészetesebb valami, hogy

megimádkoztathatná a büszke ferradalmi ifjakat, mint a jámbor istenfőlé cédér-fiukat... Csak találkozni kell a két nemzedéknek és rendben lesz minden.

„Hiané má tov una noim
Saveth achim gam jáchád.“

Zeng az új ének. „Milyen szép és milyen édes, ha együtt ülnek a testvérek.“ „Milyen szép és milyen édes“ ismétlődik és kar karba fonódik és karok nyulnak ki a forgó körből és mindenkit magukhoz ölelnek, aki a körtáncba közel áll. Egy pillanat és engem is bekapnak és már ott forgok én is a táncolók örvényében a muzsikaszóra dalolva: „Hiané má tov una noim...“

Már régen tul vagyunk az éjfélben. A lángeszlopok misztikusan világítanak a sötétben. A kupulás tetőn és a nagy udvaron gyérálni kezd a tömeg; sokan az öreg Málke néni előtt állanak egy egésze teáért, sokan visszahúzódtak a sátrakba pihenni. Az éjszaka esendesezni kezd. Csak egy-egy sátor mélyéből hangzik a héber nótá. Audalítón csillagos az égbolt. Tapogatozva megyünk a sziklák között.

Alig két-három órát pihentem a Hadassah sátrában. Már hajnalban ismét felbresszített zene, tánc. Sokan le sem fektettek, hanem ott táncoltak és daloltak az égő tűzszlopok körül. Nóta van elég. Ott a sok rimbe foglalt talmudi legenda Bár Jochái csodáiról. És elvégre egy óráig is el lehet ismételni körtáncban fokozódó hevülettel:

„Vaamártem ko lecháj, Adonénu Bár Jocháj.“
„Mondjátok: mi urunk él, mi urunk Bár Jocháj.“
Vagy akárcsak az egy szót: „Lama, lama, lama, miért, miért, miért?“ míg a zselárvershez éretek: „miért óh Isten, hagyta el minket?“ De most új nóták következnek. A gyermekek napja ez. Kezdődik a „chaláka“. A gyermeknyírás. Az apák vállukra veszik a gyerekeket, így táncolnak a

hébertül beszéljenek s megdöbbenve hallják, hogy chaszid rabbik a héber nyelv tanulása ellen foglaltak állást.

— Ezt nem helyeslem, — mondja a bohusi. — A mi nyelvünk, őseink nyelve a héber és így természetes, hogy az unokáink nyelve is az legyen. Minden, ami erősíti zsidóságunkat, ami teljesebbé teszi őseinkhez való ragaszkodásukat, az helyes, az szükséges. Nagyon örvendetes, hogy a mai fiatalság ujjaéleszti a régi héber nyelvet. De ez nem elég! Nem elég csak úgy zsidónak lenni, hogy hébertül beszélünk. Épp úgy meg kell tartanunk a Tórárt is. Ha a cionisták a Tóra alapján állanak, úgy senkinek sem szabad utjukba állani.

A menekült odesszai rebbe újra csak ráhagyja:

— E gite Sach!

(Ha újra forni kezd a bor)

Mikor elbucszunk a legifjabb bohusi — aki unoka is, vő is és mégse akar rabbi lenni — kedves ígéretet tesz: mesélni fog a nagyapjáról, a híres bohusi gaonról, akitől Moldovában még most is szájról szájra járnak a legendák s akiknek remekművi régi ezüstkelyében még most is hittel várják, hogy — az unoka kiddusánál — forni kezdjen a péntek esti bor... sz. b.

— Letartóztattak egy kivándorlási apostolt. Nagyváradról jelentik: A nagyváradai sziguranca ma délután letartóztatta Pósz Lajos ügynököt, miután bebizonyosodott róla, hogy számos bihar- és szatmármegyei földművest Amerikába való kivándorlásra esábitott és részükre hamis utleveleket állított ki. A szerezésén emberek el is indultak bihari hazájukból, de az Ujvilág kincsbányái felvezető utjok Hamburg és Bréma kikötőkben végállomásra ért. Amikor ugyanis Pósz Lajos jámborhíű áldozatai az észak-tengeri kikötőkbe érkeztek és ott hajóra akartak szállni, látták, hogy utleveleik hamisak, melyek nem érvényesek az amerikai utra. Így azután a bihariak egyelőre Hamburg és Brémában maradtak, egyrészt mivel legjobb akaratuk mellett sem mehettek tovább, másrészt pedig azért, mivel úgy gondolták paraszti ésszel, hogy talán mégis megkönyörül rajtuk Fortuna isten és az ócsánjárók gigászi teste elviheti őket Nyugat felé. De a várva-várt égbeli segedelem egyre később, fogyott az elemózis is és a bihariak kiki a maga lábán elindultak hazafelé. A napokban érkeztek meg Váradra, lerongyolódva, éhesen és sziveikben csordulásig teli nagy keserűséggel. Pósz Lajost feljelentésükre azonnal letartóztatták és átadták az ügyészségnek, ahol alkalma lesz bizonyára elmerkade a bűn és bűnhődés lélektanán.

Bár Jochái menyegzőjén

A méroni lág beómer-ünnep

Irta Patal József
(Folytatás és vége.)

A máglyák lángja megvilágítja az egész sátor-tábor. A táncoló csoportok egyre tarkább színt öltenek. Chaszidok, chalucok, arabok fonódnak össze a körtáncban. Az öröm mámerében ledőlnek a korlátok. Öregek és fiatalok, rabbik és munkások, szakalásak és borotváltképűek, kaftánosok és sportingerek forognak együtt a szent lángok körül. És most már az új Palesztina dalai kerülnek sorra:

„Él jivne há-Gálij“

„Isten felépti Galileát.“ „Baruch Jivne há-Gálij.“
„Az áldott felépti Galileát.“ Egy öreg chaszid, miután előbb végigtáncolt egy arabbal két csodálatos fantáziát, kikapja egy fiatal chaluc kezéből leváglóostorát, a táncolók közé ugrik és körben forogva úti a taktust egyre sebesebben, egyre szenvedélyesebben és lobogó hevével magával ragadja az egész tábor:

„Veámártem, kó lecháj
Adonénu Bár Jochái.“

„S mondjátok: ő ime él, a mi urunk Bár Jochái.“
Dirigálja az új nótát egyre tüzesebben, egyre lángolóbb extázissal és az egész fiatalság mintegy megbabonázva engedelmeskedik a dirigálásnak. Leguggol és körbe guggolva táncolnak, forognak vele mind, míg fel nem áll. „Wunderfull!“
„Wunderfull!“ kiáltja elragadtatva a mellettem álló londoni prof. Langser, a híres hipnotizőr, aki akaratátviteli kísérleteket tartott Palesztinában.
„Wunderfull.“ Ez aztán az akaratátvitel minden hipnotikus hókuszpókusz nélkül. „Wunderfull.“ Valóban. Ezzel a hévvel elvezethető ez a chaszid őket akár az élő csodarabbik templomába is és

szepesegő csöppsegekkel körbe körbe. Az udvar meg telik apró völgyenyekkel, hároméves fücskakkal, akiknek ma fojják először levágni a hajukat áldozatul. Egész Palesztinából, de Tuniszból, Tangerből, Bucharából és Egyiptomból is hozták a kis völgyenyeket Bár Jocháj menyegzőjére. A kis „chaszán“ a legszebb ruhát kapja, feldisznitik szalagokkal, kis selyem abájé lebeg a vállain és ezüstös agál szorítja göndör fejére a keféjét. Két kezében szalaggal, fátýollal körülkötött, díszesen kifestett két gyertyaszálát tart. Így vezetik a rabbik elé a templomba. Így hozhatta Hanna a kis Sámueli Éli főpap elé.

A templom egyik sarkában ülnek a rabbik. Elfogadom az invitálást és melléjük telepedem, hogy közlelőll lássam a ceremóniát. „Jön a völgyény“ — kiáltja a samez, aki a nevetek is kihirdeti. Minden szülő higiénikusan mával hoz egy ollót, odalép a rabbi elé a gyerekkel, ez levág egy fűrtöt a jobboldali halántékánál és odaadja a szülő kezébe, a másik rabbi a másik oldalon vág ki egy fűrtöt és szintén odaadja. Miután így mintegy megjelölték a „pea“ helyét, kezét foznak a völgyényvel és az apával és „mazel tov“ kiáltással elbocsátják. „Mazel tov“ ismétlik a jelenlévők vidáman. A körülállók rázendítenek egy léber nótára, a szülő pedig, miután italt és süteményt osztogat ki kosarából, kimegy a másik terembe, ahol már hivatásos borbóly levágja a gyermek egész haját, a gabaj mérlegre teszi a rabbik által levágott két fűrtöt együtt, a megfelelő súlyt pedig ki ki mólja szerint felméri arannyal, ezüsttel, vagy rúppénzzel és szétosztja a szűzények között, míg a hajat felviszik az égő oszlopokra, a lobogó máglyára.

A száfédi samaszt, aki végigkíséri az embert születéséől haláláig — mert ő a sírásó is — végtelen jóhangulatba dönti ez a szertartás, melynek folyamán megtelnek a zsebei tortával és pogácsikkal. Engem is biztat, fogadjam csak el a szülők-

Maco

A nőmet

(Berlin,

jától.) A né

amelyen ála

ferencia hatá

asarták zavá

a koalíciós

ták, hogy a

tosítására há

A parlán

a kommunis

nista képvis

mellett Mar

szédét. A ne

lár — csupe

ban, mégis

kedvező mó

A kance

Londonb

szelle

Végül figye

vényjavaslat

lyos felelöss

mees-mmisit

szállt terüle

hiány és a

kezményei.

A kance

mertette a

Ezután S

megcáfolta

azt az állítá

a Ruhr-vidé

doni értesül

intézett He

sokkal

Páris, a

a szocialistá

doni konferé

jelentette, h

tározatai“.

Grandm

válaszolva,

lyozta, hogy

zódésnek F

tételein sem

A kölni

Or

és a békesz

től, majd

ugyis kilen

fogad mind

„Jön a

kező kerül

trófásan, a

piteregve

aztán gyer

Ünnepi ruh

karján, min

gégét. Ez a

ségtől, szep

megsimogat

„Mióta va

rabbitól.“ I

ez az érzés

ezeréves ös

előttünk el

régen R. S

hitet és a

„Ni ni,

ablakon. It

örv ide, e

hik viuni s

szidok és t

Itt nem m

ban. „Volt

hozzám a

hány peron

tanítványai

ivévíz forrá

partján cso

milyeneket

a hegyoldal

papok bará

alaku kőse

erre fog áll

próféta, mi

Oh, raj

atos Galile

Macdonald erősen sürgeti a Ruhr-vidék teljes kiürítését

A német birodalmi gyűlés izgalmas ülése. Herrioték segíteni akarják egy új Németország megteremtését

(Berlin, augusztus 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német parlament tegnapi sorsdöntő ülését, amelyen általánosságban eltozadták a londoni konferencia határozatait, a kommunista képviselők megakaszták zavarni. A kommunista tüntetés ügyében a koalíciós pártok ma ülést tartottak és elhatározták, hogy a tárgyalások nyugodt lefolyásának biztosítására házszabályrevíziót fognak javasolni.

A parlament mai ülésén Walauff elnök felolvasta a kommunista párt tiltakozását Schwartz kommunista képviselő kizárásáért. Utána általános figyelem mellett Marx kancellár megtartotta beszámoló beszédét. A német delegáció — mondotta a kancellár — csupán enyhítésekre törekedhetett Londonban, mégis megállapítható, hogy sok tekintetben kedvező módosításokat ért el.

A kancellárnak az a meggyőződése, hogy Londonban támadt fel először a megértés szelleme és a komoly békeakarát.

Végül figyelmeztette a pártokat a Dawes féle törvényjavaslatok részletes vitájánál rájuk háruló súlyos felelősségre. A londoni egyezmény elutasítása meeszmisítene az egész németéget, de főleg a megszállt területek reményeit, aminek általános hitelhiánya és a valuta bukása lennének a következményei.

A kancellár után Luther pénzügyminiszter ismertette a német gazdasági válságot.

Ezután Stresemann külügyminiszter erősen megafólt a jobboldali szélsőséges politikusoknak azt az állítását, hogy a franciák sehasem akarják a Ruhr-vidéket kiüríteni. Bejelentette, hogy londoni értesülése szerint Macdonald újabb levelet intézett Herriothoz, amelyben esutal

sokkal határozottabban sürgeti a Ruhr-kiürítést, mint azelőtt.

Páris, augusztus 23. A kamara ülésén Blum a szocialisták nevében üdvözölte Herriotot a londoni konferencián tanúsított magatartásáért és kijelentette, hogy pártja ratifikálja a konferencia határozatait.

Grandmaison konzervatívparti interpellációjára válaszolva, Herriot szelált fel esután. Hangsúlyozta, hogy a konferencia a versaillesi békeszerződésnek Franciaország biztonságára vonatkozó feltevélein semmit sem változtatott.

A kölni zóna megszállva marad Németország teljes lefegyverzéséig és a békeszerződés klausuláinak teljesítéséig. Német

től, majd ha sok lesz a teher, ő átvesszi tőlem, ugys kilenc gyermeke van és ezek számára elfogad mindent életkötől és halottaktól.

„Jón a völegény“ — kiáltja, amikor a következő kerül sorra: „Sir a völegény“ — teszi hozzá tréfásan, amikor látja, hogy a kicsike felve, pityeregve közeledik a tiszteltreméltó rabbiához, szót gyorsan elszalad. „Jöjjön a másik addig!“ Ünnepi ruhába öltözött koloniata hozza a kistfiát a karján, mint hajdan Cion parasztja a termés szegjét. Ez a kis falusi „völegény“ is fél a sokaságtól, szepegni kezd, a rabbi szeliden és biztatóan megszimegátja a kis „chászán“ gödör firtjeit. „Mióta van szokásban a chalaka?“ kérdem a rabbitól. „Lurja vezette be“ — feleli. De nekem ez az érzésem, hogy nem négyzsd, hanem négyezeréves ősi szokások maradványai állanak itt előttünk elevenen. Talán R. Simon menyegzőjé is régeu R. Simoa születése előtt ünneplétek már a hitet és a legendákat termelő Galileában.

„Ni ni, apró fehér bagolyfőkák ülnek azon az ablekon. Itt van a fészükük“ — szólal meg a rabbi örvénye, esaint ültébeől hátranéz. — „Ki kell nekik viinni a morzsákat!“ Oh szent Galilea, itt chaszidok és talaudtudósok is imádják a természetet. Itt nem mereredett meg a zaidó lélek a halachában. „Volt már lent a hegy túlsó oldalán? — szól hozzám a szefedi rabbi, — ott gyönyörű a táj! Néhány peremre innen van Sámáj és Hillél és tanítványuk sírja. Lent a völgyben kristálytisztai ivóvízforrás, onnan fakad a Megidó patakja és partján csodás fügefák óriási árnyéku levelekkel, milyeneket sehol mást nem találai. Itt szemköt a hegyoldalon van a régi „papok városa“ és a főpapok barlangja és fönt a hegytetőn óriási szék-alaku kőszikla, mint egy faragott gránit-trónus, erre fog állani a mi hegyományunk szerint Eliahu prófeta, mikor majd el jön hirdetni a megváltást!“ Oh, rajongó hittel és szeretettel teljes, csodáatos Galilea!...

ország biztosítékul adta legfontosabb bevételi forrásait, úgy hogy a jóvátétel biztosítva van.

A kamara éjjeli ülésén Fabry, a Poincaré-kormány volt gyarmattügyi minisztere, több interpellációt intézett Herriothoz a megszállás megszüntetésére, Franciaország biztonságáról és Németország katonai ellenőrzéséről. Követelte, hogy a népszövetség legközelebbi ülésén Heriot semmiféle kötelezettséget ne vállaljon a parlament megkérdezése nélkül. Nollet hadügyminiszter megnyugtatta Fabryt a katonai természetű kérdésekbe.

Briand volt miniszterelnök emelkedett ezután szólásra. Rámutatott arra, hogy mennyire végzetes

Az erdélyi földosztás nemzetiségi statisztikája

A földosztás áldásaiból 74-59 százalék román és 25-41 százalék kisebbségi részesült. A zsidóság mindössze félszázalékkal szerepel a statisztikában

(Cluj-Kolozsvár, aug. 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A földművelésügyi minisztérium kolozsvári vezérigazgatósága most készült el azzal a statisztikával, amely az erdélyi földosztás nemzetiségi arányszámát tünteti fel. A rendkívül érdekes statisztika szerint a Kárpátokon inneni oszított területen, Kolozs- és Szatmár-megye kivételével, amelyek még nem szerepelnek a kimutatásban, összesen 502.023 ember részesült a földosztásban. Ebből a több mint félmilliónyi földhözjutott kisbirtokosból, zselérből és napszámosból 396.836, vagyis az összes részesültek 74.59 százaléka román, míg a többi 25.41 százalék a különböző kisebbségekhez tartozik. A kisebbségek megoszlása a következő:

magyar	101401
német	17983
szerb	6092
szlovák	2800
zsidó	2615
ruhén	1707
bolgár	1250
cigány	445
orosz	3
egyéb	69

Összesen: 135187

A statisztikának a zsidóságra vonatkozó része megdöbbentő adatokkal szolgál. A zsidóság az összes részesülteknek alig félszázalékát teszi ki, holott népességi arányszámunk meghaladja az öt százalékot. A zsidóság csupán Torda-Aranyosvármegyében részesült nagyobb mértékben a földosztásból, ahol 2569-en kaptak földet, míg az összes többi vármegyében mindössze 46 zsidó jutott földhöz. A torda-aranyosi statisztika zsidókra vonatkozó adatát éppen feltűnő elletmondása miatt fentartással közöljük és valószínűnek tartjuk, hogy a statisztikai hivatalnak tévedéséről, vagy elírásáról van szó. Így tehát nincs kizárva, hogy a földosztásban részesült zsidók száma még az ebben a statisztikában feltüntetettnél is jóval alacsonyabb. Sőt, nagyon valószínű. Egészen bizonyos, hogy például Máramaros-megyében, ahol csak nyolc zsidó kapott földet, legalább olyan nagy a zsidók földéhsége, mint Torda-Aranyosban, ahol egyrészt kevesebb zsidó lakik, másrészt pedig Máramarosban tudvalevőleg a zsidók jelentős része foglalkozik földműveléssel. Arról azonban tudomásunk van, hogy Máramarosban tizenöt-holddas zsidó kisbirtokosok sajtátítottak ki. Az alábbi statisztika szemléltetően mutatja be a nagy igazságtalanságot, hogy a zsidóság sokkal nagyobb arányszámban szenvedte meg a földkisajátítást, mint amilyen mértékben annak áldásait élvezte.

A földosztás nemzetiségi statisztikája vármegyék szerint a következő képet mutatja:

Alsókekvármegye: román 26.558, kisebbségek 5084, mind magyar.

Aradvármegye: román 42.538, kisebbségek 10.407, melyből 6626 magyar, 2408 német (sváb, orosz, német), 368 szerb, 15 bulgár, 987 szlovák és 3 orosz.

Biharvármegye: román 43.634, kisebbségek 15.673, melyből 14.802 magyar, 17 német, 787 cseh és 69 különböző nemzetiségű.

Beszterce-Naszódvármegye: román 1507, ki-

volt Poincaré Ruhr-politikája, amely nemcsak elszigetelte Franciaországot a szövetségeseitől, hanem a háboru rémét is felidézte.

Szerencse, hogy a németek nem támadták meg a ruhrvidéki megszálló csapatokat.

Melegen üdvözli a kormányt, amiért helyraállította a szövetségeseik között az egyetértést.

Herriot azzal rekesztette be az ülést, hogy neki is szívéen fekszik Franciaország biztonsága, de az a meggyőződése, hogy egyetlen nemzetet sem lehet hosszú elnyomás alatt tartani. Éppen a győztes félnek kell előmozdítania a megértést és a békét. A jobboldal felé fordulva Herriot kijelentette, hogy a kormány és hívei sem kevésbé franciák, mint ők, mégis segíteni akarják az új Németország megteremtését. A miniszterelnök beszédét a baloldal viharos ovációval fogadta.

sebbségek 68, melyből 50 magyar, 17 német és 1 zsidó.

Brassóvármegye: román 1571, kisebbségek 347, melyből 31 magyar és 286 német.

Krassó-Szörényvármegye: román 46.15, kisebbségek 4220, ebből 1500 magyar, 1000 német, 1500 szerb, 200 szlovák és 20 cigány.

Csikvármegye: román 2765, kisebbségek 5114, mind magyar.

Fogaraszvármegye: román 1723, kisebbségek 48, melyből 20 magyar és 28 német.

Hunyadvármegye: román 10.169, kisebbségek 168, ebből 157 magyar, 8 német, 3 zsidó.

Máramarosvármegye: 6400, kisebbségek 1560, ebből 60 magyar, 60 német, 1432 szlovák és 8 zsidó.

Marostordavármegye: román 9274, kisebbségek 7248, melyből 6719 magyar, 517 német és 10 zsidó.

Udvarhelyvármegye: román 544, kisebbségek 1821, melyből 1719 magyar, 32 német, 68 cigány és 2 zsidó.

Szilágy megye: román 12.191, kisebbségek 3193, melyből 3163 magyar, 30 német.

Szeben megye: román 379, kisebbségek 171 mind német.

Szolnokdabokavármegye: román 16.281, kisebbségek 2704, melyből 2560 magyar, 122 német és 22 zsidó.

Kisküküllővármegye: román 7180, kisebbségek 4.004, melyből 3356 magyar, 648 német.

Nagyüküllővármegye: román 4225, kisebbségek 1034, melyből 486 magyar és 548 német.

Temestórvármegye: román 28.860, kisebbségek 21.223, melyből magyar 3665, német 11.883, szerb 4224, bulgár 1235, szlovák 181, cseh 35.

Háromszékvármegye: román 4911, kisebbségek 4792 mind magyar.

Torda-Aranyosvármegye: román 129.611, kisebbségek 46.358, melyből 41.517 magyar, 208 német, 1707 ruthén, 2569 zsidó (?) és 357 cigány.

A n. é. vásárlóközön-
ség szives figyelmét
felhívjuk arra, hogy

Figyelem! engrosüzletünket **Figyelem!**

detail osztállyal bővítettük ki.

Olcsó árúkról való kivétel-
zettség nélküli győzdődjön meg

Olcsó árúkról való kivétel-
zettség nélküli győzdődjön meg

Eladásra kerülnek a legolcsóbb
árak mellett:

Vásznak ..... 20— lejtől feljebb
Zefirek ..... 35— lejtől feljebb
Kanavázok .. 38— lejtől feljebb

Továbbá női és férfi szövetek,
Kabátalkelmék és különböző bélésárak

**Landesmann
& Weisz**

Cluj, Uránia-paleta,
(Calca Regele Fer-
dinand 35. szám.)

Figyelem! Rudolf Mosse No 4019 Figyelem!

Ma vannak az országos zsidó delegátusválasztások

Szeptember 7-én lesz az ünnepélyes megnyitó. Külföldi vendégek a konferencián. Mértékzések a Stotter-serlegért

(Cluj-Kolozsvár, aug. 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség ötödik országos konferenciája az általános érdeklődés után itélve az erdélyi zsidóságnak impozáns erjü megnyilatkozása lesz, s méreteiben messze felül fogja múlni az eddigi megtartott négy konferenciát. E mozgalmas galutestendő eseményeinek imponáló egybefogása lesz ez a tanácskozás, melyre Románia többi országárszéinek testvérszervezetei is elküldik delegátusait. Ez egyttal a konferenciának országos jellegét is ad, s minden bizonyosság megvan arra, hogy sikerülni fog az országos föderációt megteremteni.

A konferencia előkészületei nagyban folynak. Nagyváradon a konferencia előkészítésére egy nagy bizottság alakult. Az ünnepélyes megnyitó szeptember hó 7-én, vasárnap délután lesz. Az ünnepi istentisztelet után az Atlantik több ezer nézőt befogadó helyiségében fog lefolyni a külföldi kiküldöttek, a meghívott hivatalos és zsidó közéleti előkelőségek részvételével a megnyitás ünnepsége. Este a Barisszia és az Aviva a „Metropol“ étteremben rendezi meg disz-kommercét. A konferencia tanácskozásai hétfő reggel kezdődnek meg. Délután az ifjúsági szervezetek kezdik meg tanácskozásait.

A Szövetség elnöksége megtette a szükséges lépéseket, hogy a konferencia résztvevői a szokásos vasuti kedvezményt megkaphassák.

Különbén az országos delegátusválasztásokat ma, vasárnap ejtik meg. Tekintettel a konferencia súlyos jelentőségére, igen erős választási harc indult meg országsszerte. Különbösen a mizrahi frakció és az ifjúsági blokk fejt ki élénk tevékenységet, hogy minél több delegátussal vonuljon fel a konferenciára.

Kolozsváron a választások a Szövetség központi irodájában (Calea Regala Ferdinand 48) folynak le és pedig reggel 9 órától d. u. 2-ig tartanak. Kolozsvár husz rendez és tíz pótdelagátust küld a konferenciára. Eddig hivatalosan negyvenkét delegátust jelöltek s így Kolozsváron is igen élénk választás várható.

A Világszervezet Exeautívje legutóbbi ülésén foglalkozott a konferencia kérdésével. Minden remény megvan arra, hogy a konferencián Naohum Sokolow képviseli a Világszervezetet. Sokolow a „Jüdische Weltthilfskonferenz“ karlsbadi ülésére utazott s onnan jön le Romániába. Sokolowon kívül a zsidó világmozgalom több hivalló egyénisége vesz részt a konferencián és lépések történtek abban az irányban, hogy a Mizrahi képviselőiben dr. Mayer Berlin is rész vegyen a tanácskozásokon.

A nagyevü külföldi vendégek részvételével szeptember hó 8-án, kedden miting lesz, melyen Sokolow is beszélni fog.

A konferenciával kapcsolatosan kerül elődöntésre a Stotter-serlegért vívott küzd-lemlis. Az erdélyi zsidó futballesapatok körmérkőzésében a Haggibbor, Makkabea, Kadima, Samson, esetleg a Hakoah vesznek részt.

Csehszlovák képviselők látogatása a belgrádi szkupstinában. Belgrádból jelentik: Janevic Ljuba, a parlament elnöke, meghívást intézett a prágai parlamenthez a belgrádi szkupstina meglátogatására. A csehszlovák parlament küldöttsége látogatása október elejére várható. A csehszlovák képviselők ezzel viszonzás a szkupstina tagjainak múlt évi prágai látogatását.

Beatti admirális is résztvesz a kolozsvári Avram Jancu-ünnepségeken. Beatti angol admirális tíz napig marad az országban és a királyi családdal együtt résztvesz a campanii és kolozsvári Avram Jancu-ünnepségeken.

Horthy Miklósfalva lesz Magyarországon. Budapesti jelentés szerint az egrí káptalan Hajduböszörmény határában hatasar holdat ajándékozott az államnak, hogy ott egy új falut építsenek. Az új falu neve Horthy-Miklósfalva lesz.

Olcso kurát csusz, köszvény ellen Pöstyénben használhat. Már napi 40 Kótól kezdve nyerhető jó polgári lakás ellátással. Romániai vendégek részére kedvezményes fürdőárák. Felvilágosítások telefonon is: Rózsa-drogéria Cluj, Str. Londrei 21. ahol eredeti pöstyéni iszapkocka is kapható házikurára.

Konfliktus Zimmermann főbiztos és az osztrák pénzügyminiszter között

A rosszindulatu szanalási jelentés idézte elő a tesszt

(Bécs, augusztus 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Zimmermann, az osztrák pénzügyek szanalására kinevezett népszövetségi főbiztos a napokban tette közzé tizenötödik jelentését. A pénzügyi diktátor jelentése kinos feltünést keltett ugy hivatalos helyen, mint az osztrák közvélemény körében, mert minden tárgybeli helyes megállapítása mellett nemcsak lekicsinyelni és biamálni, hanem egyenesen diszkreditálni igyekszik mindazoknak a faktornak a működését, amelyek közvetlenül, vagy közvetve együttműködtek Zimmermannal a szanalási nagy és súlyos feladatainak megoldásában.

Régen nyílt titok már, hogy a főbiztos és dr. Kienböck pénzügyminiszter között súlyos differenciák vannak, amelyek következtében Zimmermannut vissza akarták rendelni. Ugylátszik ezért akart most Zimmermann megfizetni, amikor a tények erős eiferdítésével súlyos kritikát gyakorol Ausztria pénzügyi kormányzata felett és valóságilag megleckézteti az osztrák jegybank elnökséget. A dolognak az a pikantériája, hogy ennek a lekritizálásnak az értelmi szerzője tulajdonképen dr. Patzauer volt pénzügyminiszteri tanácsos, vagyis dr. Kienböck egykori alattasa.

A kritika abból indul ki, hogy míg az év első felében Ausztria államháztartása annyira megszilárdult, hogy nem volt deficit és így

nem kellett hozzányulni a népszövetségi kölcsönhöz, — addig juliusban az előirányzott költségvetés nem fedezte a kiadásokat. Ez azonban — komoly szakvélemények szerint — mit sem jelent, mert egyfelől a tényleges budgetnek nem kell okvetlenül fednie az előirányzatot, hiszen arra is van péld., hogy a költségvetési erdemény pozitív volt, míg a tervezetben deficitre számítottak, másfelől pedig az 1924. évi költségvetést nem úgy szerkesztették meg, hogy minden hónapban pontosan csak a budget tizenkettedrészét szabad költeni, hiszen egyik hónapban több, a másikban kevesebb is lehet ugy a kiadás, mint a bevétel. És nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy Auszriában most olyan erős pénzügyi válság van, amellyel a szanalási program összeállításánál egyáltalán nem számítottak, csak természetes tehát, hogy ilyen krízis nyomot hagy az államháztartásban is.

Mindezeket a körülményeket azonban Zimmermann a pénzügyminiszter és a jegybank rovására írja. A tendenciózus kritikára Reisch, a jegybank elnöke nyíltlevelben válaszol most Zimmermann főbiztosnak. A nyíltlevel barátságtalan cselekedetnek nevezi Zimmermann eljárását és azt a viszonyvált emeli a főbiztos ellen, hogy tulsötétten aláfetett kritikájával ke ére játszott a tőzsdei bessz spekulációnak.

Agoston Péter román állampolgár akar lenni

A halálraítelt volt külügyi népbiztos visszater londoni száműzetésből

(Oradea-Mare-Nagyvárad, augusztus 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar kommun volt külügyi népbizosa, a kommun bukása után megalakult és csak néhány napig uralmon volt Pösti-minisztérium külügyminisztere: dr. Agoston Péter volt nagyvárad i jogakadémiai tanár a napokban dr. Perczel Adolf nagyvárad i ügyvédhez levelet intézett, amelyben arra kérte, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket rom n állampolgárságának megállapítására és ezzel kapcsolatban Romániába illetőleg Nagyváradra való visszatérhetésére.

Nagyváradon élénk szenzációt keltett dr. Agoston Péter levele, ami érthető is, mert Agoston Péter Nagyvárad közéletében egy évtizeden át nagy szerepet játszott. Mint jogakadémiai tanár progresszív magatartásával hamarosan magára vonta a figyelmet. Élénk tevékenységet fejtett ki a radikális polgári párt nagyvárad i frakciójának megszervezésében és 1912 ben megalapította a nagyvárad i Tarsadalomtudományi Tarsaságot, melynek elnöke és legszorgalmasabb elméleti munkása volt. A szekularizációról (papi javak elkobzásáról) szóló műveiben éléken festette a magyarországi nagybirtok kinövéseit. Természetes, hogy ezt a könyvét a magyarországi katolikus klérus lapjai hevesen támadták és arra izgatták, hogy Agoston Pétert el kell csapni jogakadémiai tanári állásából. Ez nem történt meg, Agoston tovább folytatta munkásságát.

1914 ben megjelent „Zsidók utja“ című könyvevel nagy társadalmi vitákat idézett föl. Régi harcos társai, így Ignotus, Biró Lajos a „Világ“-ban igen éles támadák Agoston Pétert könyvének antiszemita tendenciája miatt és Nagyvárad társ dalában is erős ellenhang ny lvanult meg a könyv szerzője ellen. Antal Sándor, aki pedig barátja volt Agoston Peternek, egész cikksorozatban támadta Agoston könyvét.

A Károlyi-forradalom idején azonban ismét az érdeklődés homlosterébe került. Előbb a nagyvárad i Nemzeti Tanács elnökévé választották, majd külügyi államtitkárrá nevezték ki.

Külügyi államtitkári állásában találta a kommun kitérésre, melyben inkább Kun Bélák kényszerére, mint jószántából elvállalta a népbiztos helyettesi állást. Objektíven meg lehet állapítani, hogy Agoston Péter a kommun alatt mindig lokalizálni igyekezett inkább, mint aktíven beavatkozni a dolgok rohanó és véres menetébe.

Friedrich kormánya idején, jöllehet Agoston Péter jóideig kimondottan antant-védelem alatt állott, letartóztatták és a népbiztosok elleni pörben őt is bünügyi felelősségre vonták. Sur-

goth tanácsa halálra ítélte többi népbiztos-társaival együtt. Már-már kivégzésre került a sor, mikor Csicserin orosz külügyi népbiztos életéért száz és száz orosz fogságban lévő magyar tiszt kivégzését helyezte kilátásba, a magyar kormány elállott az ítélet végrehajtásáól.

Egy félév múlva mint cseferegoly Moszkvába került, ahonnan a szovjetkormány engedélyével Londonba került. Egy időben szó volt róla, hogy az oxfordi egyetemre magántanárnak nevezik ki.

Mint hírlik dr. Perczel Adolf intervenciója sikerrel biztat és a belügyminiszter elismeri Agoston Péter román állampolgárságát és nem gördit akadályokat visszatérése elé

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

K. László, Crasna. A szóbeli és írásbeli vizsgák szeptember 10. és 16. között lesznek a Tarbutban, amiről az intézet levélben is értesíteni fogja az összes tanulókat. Valószínű, hogy a tanulóknak már elsejére be kell majd jönniük Kolozsvárra a vizgára való előkészítésük érdekében.

G. Henrik, Havasmező. 1. A vallások és nyelvek keletkezésének és fejlődésének oly nagy irodalma van, hogy valóságos könyvjegyzéket kellene leközölnünk. Népszerű formában foglalkozik ezekkel a kérdésekkel a német Ostwald, tudományos alapon pedig Nierop nemetül, Hunfalvy Pál és Budens magyarul. Ezek nek a műveit minden nagyobb könyvtár eszkedésben meg lehet kapni. 2. Herzl „Jüdisenstaat“-ja jelenleg nem kapható a könyvostállynál. Kolozsváron a könyv teljesen eltogyott.

L. E. Oradea-Mare. Hattában nincs, de Tel-Avivban (Jaffa keletvárosában) megjelenika „Haarets“ héber napilap, valamint a „Mischar Vötaasijijeh“ ipari és kereskedelmi folyóirat. Közlebbi cím nem szükséges.

Vidéki olvasó. Az egyetemi felvételi kérvények benyújtására vonatkozik az augusztus 30. határidő.

G. Albert Mercurea Ciuc. A monopolizagatóságnál tüzetesen utána jártunk és megállapítást nyert, hogy az ön által jelzett számú kérvény alapján az engedély 1020. szám alatt megsemmisítették. Éppen ezért ismét tanácsoljuk, hogy új kérvényt csináltasson és küldje be hozzánk.

Sch. Dávid, Carei-Mari. 1. Sziveskedjék az említett cikket ugy eredetiben, min tordításban beküldeni. 2. A litografiában három főágazat van: a) rajzolás, tervezés és metszés, b) gépkezelés, c) átnyomás. Külföldön a rajzolás, tervezés, metszés három külön szakma. Valamennyi ágazatban négy évet kell tanulni. Nagyobb szellemi képesség az első csoportba tartozó ágazatokba szükséges, amelyet jobban is fizetnek ezért, nagyobb územnél 4-5 szakmunkás és 3-4 segédmunkás szokott lenni.

Az Uj Szerkesztői Felelős Az Uj Előfizet Né zárjuk tett b meuny lált ha tött es érzésne erre a nel gy legkésd Kelet rosch, A adomán Jon Dr. Ha Jonás E mond 5 100-1 zweig J Frank J F. és F tenberg Goldenb Martin Károly, Adelstei Emil, Sz 50-50, Rosenbe pontru A 30, Gold más Zol Izidor N gyesi Je Mór 10 Schlesing Andor 20 Lób Már 50-50, Singer S 5795) le Majr fűrdön. Schächter Vatra-Dor Cernovitz Ornsteia Bukarest, Dés, Maj Áron Br Israel V Mózes 40- Léb Leo Stifwener Ehlig-esser Kagdorf N N. D., D David Be Schaffer Vatra Dor Berl 50, Floren 100, kiseb Heller Cluj 100, Cluj 100. Összes Eddig be Végbe — Be ságra. P saláv és B zett talák rák fel, ho Genfbe uta telen utazá esedékesé vezértikári lyett vele t előzör Ang ellenőrzésév

Z osztrák

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi és bansági zsidóság napilapja... Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Schön Bernát hat árvája

Néhány nap mulva, szeptember elsején lezárjuk országos gyűjtőakciónkat, amely arról tett bizonyosságot, hogy az erdélyi zsidóság meunyre egységesen együttértett a mártírhaltalt Schön Bernát szerencsétlenségbe döntött családjával.

A mai postával a következő gyűjtések és adományok folytak be:

- Jonás Elemér és Zélig József gyűjtése Dés. Dr. Havas és Neudorf 500, Juskovits Ignác, Jonás Károly, Bíró József 100-100.

- Majrovits Jakab Dés gyűjtése Vatra-Dornei fűrdőn. Schieber (Banca Vatra-Dornei) 200, Schächter Schneider Falticeni, Mizrochi echod Vatra-Dornei.

- Florenthal Adolf gyűjtése Cluj. Gancz Olga 100, kisebb adomány 100, összesen 200.

Benes pályázik a népszövetség főtárgyalására. Prágából jelentik: A Marinkovic jogszárv és Benes osch külügyminiszter között tervezett találkozó elmarad.

Egymilliárd lejjel több a vámbevétel az előirányzott összegnél. Bukarestből jelentik: Hivatalos jelentés szerint az első hét hónap vámbevételére 4 milliárd 412 millió 413 ezer 404 lej.

A magyar emigránsok tiltakoznak a pécsi lázadási pár felelevenítése ellen. Megittuk, hogy a budapesti honvédtörvényezők a pécsi katonai lázadás ügyében újrafelvételt rendelt el.

Bonyodalom egy elromlott autó körül. Kalmár Mihály kereskedő a kelezvári rendőrségen kérelmezte az Autó R-kord cseget. Kalmár Mihály feljelentésében azt hozza f.l., hogy néhány hónappal ezelőtt egy Puch jelzésű autómobilját általános javításra az Autó R-kord céghez küldte be.

Az Avram Jancu ünnepek királyi biztos Gritta prefektus. Az Avram Jancu ünnepek a havasok közelében lévő városokban és falvakban már meg is kezdődtek.

Ujabb rémtettet nyomoztak ki a Hermann ügyben. Berlinből jelentik: A Hermann tömeggyilkos ellen folytatott vizsgálat új eredményeket mutat f.l. A tudai rendőrség megállapította, hogy Hermann Fuldában is „dolgozott”.

Table with 2 columns: Item and Price. Items include Kötött harisnya, Flohr-harisnya, Muszlin harisnya, Cérna-muszlin, Selyemfátyol harisnyák.

BLATT FÖTÉR 13. Divatostyűkben és költőtarukban oriam választók! A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

Környekén is legyilkolt egy embert. Akkoriban Hermann többször tartózkodott Fuldában s a vasuti állomáson egy szegényes külsejű s eddig ismeretlen emberrel látták Hermann ezzel szemben csak azt ismeri be, hogy Hannovert egyetlen izben hagyta el, amikor Hamburgban látogatást tett.

Különös öngyilkossági kísérlet. Berlinből jelentik: A potsdami Sanssouci parkjában a járókelők kora hajnalban egy eszméletlen állapotban levő höllyet találtak. A nő mellett egy véres konyhakés feküdt.

A székely legény a rendőrrel is szembe szállt. Néhány nappal ezelőtt Filp György rendőr a Magyar-urcui laktanyából volt hazatérőben, amikor a 184. szám alatti korcsma előtt elhaladva, segélykiáltásokra lett figyelmes.

Földurat a marosmenti falvasok ügyében. Az Uj Kelet írta meg először, hogy a gyergyói fátalepeknél történt lopások ügyében nyomozó rendőrség meglepő adatokat juttat a nyomába.

Rendőri hírek. Löffy Béla öt ezer lejes lopással tett jelentést a rendőrségnek. Szigmás Béla feljelentést tett a rendőrség ismeretlen tettesek ellen, akik tízezer lejt értékű ruhásműveket elloptak.

Kiveztek két orosz népbizt st. Rigai jelentés szerint a kivi szovjettörvényesek huszonegy napig tartó tárgyalás után halálra ítélték Narulaf és Hanief volt kivi népbiztosokat, akiket a kommunizálás ellenére magánkezelésben tartottak.

Kolozsvár lesz az új főváros? Bukarestből jelentik: Szemben az a régen kolporált hírrel, hogy Románia új fővárosa Brassó lesz, Tancu Constantinescu miniszter most azt a nyilatkozatot tette, hogy a kormány szál a tervvel foglalkozik, hogy Brassó helyett Kolozsvárt tessék meg az ország új fővárosának.

KÖZGAZDASÁG

Az Erdélyrészi Faegyesület tiltakozik a kifizetések beszüntetése ellen

E hó 26 án értekezlet lesz ez ügyben Bukarestben

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 23. Az Uj Kelet tudósítójától) Az Uj Kelet tegnap számában megírjuk, hogy a CFR betiltotta a vállalatok részére esedékes kifizetéseket. Ez az intézkedés igen súlyos sérelmet jelent az Erdélyrészi Faegyesület részére is. A vezérigazgatóság tudniillik azzal a különös indokolással tiltotta be a CFR nek leszállított horribilis mennyiségű faanyagok kifizetését, hogy miután augusztus nyolcadikán a CFR és a Faegyesület között létrejött szerződés, mely huszonöt ezer vagon fa leszállítására vonatkozott, lejárt, így a kifizetések beszüntetése indokolt.

Az Erdélyrészi Faegyesület kolozsvári körzete ez ellen a sérelmes intézkedés ellen tiltakozást jelentett be a vezérigazgatóságnak arra való hivatkozással, hogy bár a CFR a nyolcadika óta leszállított anyagot is megkapta, mégis megtagadja a kifizetéseket. A vezérigazgatóság

álláspontja már azért sem helyes, mert a szerződéses határidő automatikusan és mindkét fél részéről haligatolagosan meghosszabbított és akár az átadó, akár a CFR mint átvévo hibájából át nem vett anyagok átvétele most is folyamatban van.

A vezérigazgatóság a kolozsvári körzet intervenciójára táviratilag fordult a vasúti igazgatósági kerületekhez, hogy az Erdélyrészi Faegyesület érdekképviseleteit szólítsák fel egy, e hó huszonhatodikán Bukarestben megtartandó értekezletre való megjelenésre, ahol a CFR és a Faegyesület között felmerült differenciákat elsimíthatják. Ennek a kérdésnek a rendezése annál is inkább halaszthatatlan, mert a mai súlyos pénzhiányban a kereskedőket súlyos kamatvesztések érik azáltal, hogy pénzükhöz a CFR indokolatlan intézkedéséből kifolyólag nem juthatnak hozzá.

Törökországban is monopolizálják a gyujtót. Konstantinápolyból jelentik: A török kormány rendeletet adott ki, melynek értelmében szeptember huszonhetedikétől kezdődőleg a gyujtó tergalombahozatala állami monopólium alá lesz. A kormány ezzel egyidejűleg árlejtést írt ki gyujtószállítására és eladására. A szállítandó mennyiség értéke több millió török fontot tesz ki.

Egységesítik a kereskedelmi törvényt Jugoszláviában. Belgrádból jelentik: A kereskedelmi minisztériumban egy új egységes kereskedelmi törvényt készítenek elő, mely az ó és új királyság, valamint Horvátország kereskedelmi jogbiztonságát szolgálja. A kereskedelmi törvény keretében új csőd- és csekk-törvényt is léptetnek érvénybe.

Csehszlovákiában enyhült a pénzpiac. Prágából jelentik: A bankhivatal augusztus havi kimutatásából a pénzpiac enyhülésére lehet következtetni. A hiteltételek közül a váltótárca 144 millióval 669 2 millióra, az értékpapírleszámitolás 10 millióval 414 2 millió koronára emelkedett, amivel szemben a lombard 407 millióval 807 2 millió koronára csökkent. A nemesfémkészlet 270 ezer koronával ezerötvenmillió koronára növekedett. A passzív tételek közül a bankjegyforgalom ismét csökkent. Vagyondézásmára 77 millió koronát fizettek be az állampénztárba. A tényleges bankjegyforgalom a megengedettnél 2882 5 millió koronával kisebb.

Kiterjesztik a szabad importot Magyarországon. Budapestről jelentik: A magyar kormány újabb cikkeket behozatalának felszabadítását tervezi. Már el is készült a felszabaduló áruk listája, de egyelőre titokban tartják. Beavatottak szerint a Csehszlovákiából, Ausztriából, Olaszországból és Németországból importált árut nem mentesítik a behozatali engedély alól. Ebből azt következtetik, hogy Magyarország kereskedelmi szerződésről akar tárgyalni ezekkel az államokkal, amelyekről megfelelő ellenkoncessziókat kíván, mielőtt rájuk is kiterjeszti az importszabadságot. Romániát, amellyel már van Magyarországnak gazdasági konvenciója, azonnal előnyösen fogja érinteni az új rendelkezés, mielőtt életbeléptetik.

Lugosi kereskedők egy végkiárúsítás ellen. Lugosról jelentik: A bukaresti Missir-égy lugosi fiókja olcsó áron végkiárúsítást rendezett, amelyet a lugosi kereskedők anyagilag nagyon súlyosan megéreztek. A lugosi kereskedők feljelentést tettek a Missir-égy ellen, hogy hatósági engedély nélkül tartott végkiárúsítást, az előírt illetékeket nem fizette le s így jogtalan konkurrenciát támasztott az ottani kereskedők ellen.

Budapesten sürgetik a román-magyar kereskedelmi szerződés életbeléptetését. Budapestről jelentik: A budapesti kereskedelmi és iparkamara néhány nappal ezelőtt részletes felszerjesztésben sürgette meg a magyar kereskedelmi miniszternél a Romániával megkötött kereskedelmi szerződés életbeléptetését. A budapesti kereskedelmi kamara egyik vezető tisztviselője egyébként Magyarországra nézve igen súlyos természetűnek jelentette ki az új román vámtarifa életbeléptetését. Ez különösen azért érinti csúszottan Magyarországot, mert Magyarországnak Romániával ratifikált kereskedelmi szerződése van, amely eddig ismeretlen okokból nem lépett életbe. Eppen ezért Magyarországra nézve reaktivál sürgős vámtarifális szempontból a román-magyar kereskedelmi szerződés életbeléptetése, hogy az új román vámtarifa minimális díjtételeit biztosíthassa a maga számára. A budapesti kereskedelmi és iparkamara reméli, hogy a magyar kormány minden akadályt el fog gördíteni a magyar-román kereskedelmi megegyezés elől.

A mai valutapiac

A mai piacon változatlanul lanya volt a tendencia. Az árak ma még tovább estek, a kínálat élénkségével szemben alig volt némi kereslet. A következő árakat jegyezték: Osztrák korona 332-335, magyar korona 350-360, cseh korona 630-638, svájci frank 40.20-40.40, dollár 212.00-213.00, francia frank 11.70-11.80, font sterling 960-967, olasz lira 9.50-9.60.

Valutapiac augusztus 23-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1165, Berlin 45, London 960, Newyork 214.00, Róma 952, Zürich 40.25, Bécs 30.25, Prága 640, Budapest —
Bukarest. Valuták: Napoleon 800.00, márká 48, leva 150, török lira 110, font sterling 960, francia frank 1200, svájci frank 40.00, olasz lira 960, drachma 365, dinár 255.00, dollár 212.00, lengyel márká 40.00, osztr. korona 31.00, magyar korona 27.50, cseh korona 640
Zürich. Nyitás—Zárás: Berlin 127.50-126.50, Amsterdam 207.00-207.00, Newyork 533.75-533.50, London 2396-2397.50, Páris 2870.00-2860, Milano 2355.00-2356, Prága 1600.00-1600.00 Budapest 69.50-69.50, Belgrad 625.00-632.50, Bukaresz 245.00-245.00, Varsó 102.50-102.50, Bécs 75.25-75.25.

Engedélyhez kötik Ausztriában a banküzletet. Bécsből jelentik: Pénzügyi körökben hirc jár, hogy az osztrák pénzügyminisztérium rövidesen rendeletet ad ki, mely szerint a banküzletek vezetését a jövőben engedélyhez fogják kötni.

Jugoszláviában gyökeresen megreformálják az adórendszert. Belgrádból jelentik: Dr. Spahó, az új pénzügyminiszter kijelentette, hogy a Jugoszláviában érvényben lévő eddigi egyetlen adórendszert rövidesen gyökeresen átformálja s egyéges adótörvényt készít, amelyet a parlament még ebben az évben tárgyalás alá vesz.

SZÍNHÁZ, MŰVÉSZET

Heti műsor

Vasárnap d. u. fél 4-kor: A bitoros [Mérsékelt helyárral, sorozatszám 12.]

Vasárnap este 8-kor: B névtelen asszony [Lengyel Vilmos bucsufőlépésével, sorozatszám 13.]

Hétfő: Süt a nap [Ujdonság 3-adszor, sorozatszám 14.]

Kedd: A faun [Sorozatszám 15.]

Szerda: Antónia [Sorozatszám 16.]

Csütörtök: Antónia [Sorozatszám 17.]

Péntek: Bajadér [Zöldhelyi Anna, Ihasz Aladár, Virág Lajos szerződött tagok főlépésével. Sorozat 18.]

Szombat d. u. fél 4-kor: Kaméliás hölgy [Mérsékelt helyárral, Sorozatszám 19.]

Szombat este 8-kor: Kék mazur [Erényi Böske, Tompa Béla, Rudas Bandi főlépésével. Sorozatszám 20.]

Vasárnap d. u. fél 4-kor: A falu rossza [A nagykapusi falusi műkedvelők előadása. Mérsékelt helyárral. Sorozatszám 21.]

Vasárnap este 8-kor: A falu rossza. [A nagykapusi falusi műkedvelők előadása. Rendes helyárral. Sorozatszám 22.]

Hétfő: Kék postakocsi. [Operette ujdonság 9-edszer. Uj szereposztással. Sorozatszám 23.]

MOZGÓK MŰSORA

Select-Mozgó. Vasárnap, augusztus 24. A sejk. Rejtélyes dráma 6 felvonásban, Ahmed Ben Hansa szultán elbeszélései után. Főszerepben Agnes Ayres és Rodolpho Valentino.

Hétfő, augusztus 25. Isien veled fiatalság! Szentimentális modern dráma 6 felvonásban, Nino Oxino regénye után. Főszerepben Jacobini Mária és Makowska Helén.

Párisi ujdonságok!

Ne vásároljon,
mielőtt

Au Printemps

Cluj, v. Unió-
utca 11. szám alatti

dusraktárát meg nem látogatja, mert ott majdnem

gyári áron

kitűnő minőségű árut vásárol!

Párisi
izlés!

Lloyd 2836 I

Rudolf
Müller
1918

Szőrmefestés és
gyapjufestés

TAVASZI RUHAKAT A LEGSZÉBBEN TISZTÍT

"KRISTALY" GŐZMOSÓGYÁR CLUJ

Telefon 580

Telefon 580

Gyapju és gyapju-
fonalfestés

"Vénus" szőnyegszőnyeggyár
Cluj, str. Surda (Kis-a) 33

A K
delután
kesnek
bajnokos
CFR-Mu
közdelme
zésre —
válogatot
válogatot
mények
győzni a
közni Kó
védje és
csatár is
lesz: Mo
Fintaller
ter—Kul
Pazler.

Gerő
mult vas
szakadás
versenyel

A B
tása. A
összeállít
Fromm,
A csatár
mivel töb
Nagy és
Kirschner
II, Ágor
kezdődő
esepatáin
finnepély
leti elnök
virágcsok

Hogy
ball oia
Testülete
lévő hely
Gerő Fer
álló hallg
olimpiász
ról. Ger
ban bőve
leírása,
tárbírák
olyan jól
gyakorlat
bírói tek
telenebb
örzi az s
labdarúg
márkőzse
nyult, M
erőnek f
a durvas
a magyar
egy a n
mert sze
mellett s
és gyors
kának bi
szon szer
olimpiász
amely az
felett is
nem ann
Ferenc é
reprezent
stílus a k
huzamma

detéseket
Oradea-M
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

SPORT

CFR-Mures—KAC

A KAC országos atlétikai versenye után ma délután fél hat órakor igen izgalmasnak és érdekesnek ígérkező mérkőzés lesz a marosvásárhelyi bajnokcsapat CFR-Mures és a KAC között. A CFR-Mures legerősebb összeállításába veszi fel a küzdelmet és — tekintettel a KAC elleni mérkőzésre — egyetlen játékosát sem adott a vásárhelyi válogatott csapatának, mely ma délután Brassó válogatott csapata ellen játszik. A KAC ily körülmények között teljes odaadással kell küzdjön, ha győzni akar. A KAC ban ma délután fog bemutatkozni Kondor, a Kínizsi volt kiváló válogatott hátvédje és Kertész az Elitből átlépett, jóképességű csatár is. A CFR-Mures összeállítása következő lesz: Moldovan, Brassai—Molnár Attila, Nicolaeu—Fintaller—Vanczak, Brattéleanu—Kertész—Reitter—Kukerek—Taháca. Tartalékok: Ilyés és Pazler.

Gerő Ferenc, a legjobb magyar sprinter, a múlt vasárnapi nemzetközi atlétikai versenyenizomszakadást szenvedett és hosszú ideig nem indulhat versenyeken.

A brassói válogatott vasárnapi összeállítása. A szövetségi kapitány a brassói válogatottat összeállította. A kapuban Várhegyi, hátvédek Fromm, Darvas, a halvesor Tomcsokó, Tóth, Geller. A csatársor összeállítása nehézségekbe ütközött, mivel több játékos szabadságon van. A széleket Nagy és Erdő töltik be, míg a középosatárok Kirschner, Bahuer és Hanisch. Tartalékok Göbbel II, Ágoston, Jakóczy és Kravatzky. A tényleges kezdő mérkőzést az Olympia és BMTE ifjúsági csapatának találkozása előzi meg. A mérkőzést ünnepléses keretek között Schmidt tábornok kerületi elnök fogja megnyitni, a vendégeknek díszes virágcsokrot nyújt át.

Hogyan bíráskodtak a külföldi bírák a futball olimpiáson. Budapestről jelentik: A Bírák Testülete szombaton este a Westend-kávéházban lévő helyiségben előadást tartott, amelynek előadója Gerő Ferenc mintegy százfőnyi szövetségi bíróból álló hallgatóság előtt számolt be a párisi futball olimpiáson szerzett tapasztalásairól. Gerő Ferenc előadása érdekes és tanulságokban bővelkedő volt. Különösen értékes volt az a leírása, amelyben a külföldi nagy bíráknak a határbírákkal való együttműködését ismertette, amely olyan jól bevált az olimpiáson, hogy a magyar gyakorlatra is feltétlenül ajánlj. Beszölt Gerő a bírói tekintélyről is, amely külföldön sokkal érintetlenebb, mint nálunk. A határbírák tekintélyét őrzi az az intézkedés, hogy a futballpálya mentén labdarúgó gyerekek helyezkednek el, ami még a mérkőzés folytonosságára is igen előnyösnek bizonyult. Megfigyelései szerint a külföldi bírák a testőrök fokozottabb kihasználását engedik meg, de a durvaság elbírálásában egyöntetűen járnak el. Ha a magyar bírák hozzá akarnak járulni ehhez, hogy a magyar futball a megillető magaslatra jusson, egy a nyugati gyakorlat nyondokaitba kell lépniök, mert szerinte a magyar futball művészi technikája mellett sem nélkülözheti a külföldiekélt látott erélyt és gyorsaságot, amely az eredményesség biztosítékának bizonyult. Ismertette még Gerő az olimpiáson szerepelt csapatok játékát és képességét és az olimpiász erkölcsi győzteseként Svájcot emelte ki, amely az egyáltalában nem verhetetlen Urugusy felett is győzedelmeskedett volna, ha történetesen nem annyira kimerülve jut fel a döntőbe. Gerő Ferenc élvezetes előadását a magyar játékosdort reprezentáló MTK és a külföldi együttesek játékosai közt vont élesen a lényegre rámutató párhuzammal fejezte be.

— Nagyváradon az Uj Kelet részére hirdetések és előfizetéseket felvesz Blum Zeigmond, Oradea-Mare, Str. Alexandri (Teleki-u.) 4. szám.

SUCHARD
CSOKOLADÉ
HAZTARTASRA ÉS NYERS ÉVESRE

Uránia-Mozgó. Vasárnap- augusztus 24. Rendkívüli szenzáció. **A halál létrája.** Nagy kalandor és cirkuszdráma 6 felvonásban. Főszerepben az ismert atléta és akrobata: Luciana Albertini (Sámson).
Hétfő, augusztus 25. Vass Péter. A névtelen ember. I. rész 10 felv. A milliók tolvaja és A Siharra császára. Kalandor és szerelmi dráma. Főszerepben Harry Liedtke.
Apollo-Mozgó. Vasárnap, aug. 24. **A nőstény tigris.** Nagy vadállatos kalandor film 5 felvonásban. Ha-Ra-Fi, Főszerepben Barl de Vogt. Másoron kívül egy bohózat: „Ó”-val.

GRÜNWARD & STEINER.
Előrehaladott idey miatt az összes nyári anyagok leszallított árban!
Grünwald és Steiner
női dívatkölönlegességek áruháza
Cluj, Piata Unirii No. 12. — Telefon 9-61

Zsák Zsinog Kötél
HAVAS DEZSŐ
TIMISOARA

Kaiser-Borax

Lemosások kellemetlen izzadásgag szag ellen nyári hőségben

Érjük mindenütt **Pierre önborotválókést** a feltűnőhatatlan Valóságos gyönyörtűség. Svéd acélezüsttel keverve.
Darabja 8 lej. Központ: Bukaresti. Str. Donici 1. Rudolf Mosse No 100

butort, zongorát
Marosvásárhelyre és telekise
SZEKELY és RÉTI
FEDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermelő
szaktalok farultrazórhételeket legolcsóbban 17. szoraszettik

TYUKSZEMÉT
börkeményedését és szemölcsét gyorsan, biztosan, fájdalommentesen és veszélytelenül kiirtja a **KUKIROL.** Orvosilag ajánlva. Ezerszeresen bevált. Gyógyszertárban és drogeriában kapható. Lábizzadás, kisebesedés és gyuladás ellen **Kukiroi-lábfürdő.** Lerakat **Rózsa M. Royal-drogeriában Cluj, Piata Unirii 26.**

Házlebontás miatt

SZABÓ JENŐ

selyem- és szövetáruháza Cluj, Calea Regele Ferdinand 5. sz. alatt

olesó

rendez. **15 lej**

1 drb. abrosz és 6 szalvéta	328
1 mtr. sima fehér grenadin..	55
1 " fehérenmü vászon....	37
1 " zefir, férfi ingre	42
1 " himzett grenadin	65
1 " sima ruhacrepp, színekben	39
1 " csikos vagy kockás szövet	65
1 " jó mosó karton	26
1 " mosó delén, ruhára és pongyolára	39

Előrehaladott idey miatt az összes raktíron levő nyári árak

Nagy választék árakban!

Telefon **479** Telefon

Házlebontás miatt!

APRÓHIRDETÉSEK

Keresési költséget egy sző 8.—, vastag betűvel 6.— lej. Leg-
kezebb szűkírtetés 50 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény

**Fiatal segédet női és férfi divat szakmából ki-
rakatrendezésben jártast
azonnali belépésre keresek**
Ajánlatok eddigi működés
és fizetési igények meg-
jelölésével Kolozsvári La-
jos cég Bánffihunyad 7693

**Keresek azonnali belé-
pésre rőfös és divatszaka-
mabeli izr. vallásu segé-
det, román, magyar nyelv-
tudással. Szombatonzárva.
Fizetés megegyezés sze-
rint. Ajánlatok Ráth Józ-
sef divatruháza, Vulcan,
küldendők. 7676**

**עֲרֻשְׁמִיקָא דְמִינֵי עֵר
תְּפִילָה (מוֹסֵפִים) נְעוּמָה
אוּיָה יָמִים נִרְאִים עוֹנֵנִי-
מוֹעֵל לְיִדְרֵעַסְפִּמְטֵקָן.
Comunitatea izr. orth. aut.
Cluj (Kolozsvár) Strada
Dubarilor No. 1. 7696**

**Egy ügyes rőfös és
konfekciós kereskedő se-
géd azonnal felvétetik.**
Berkovits Gidáli kereskedő
Vulkán. 7688

**Motorkerékpárhoz
használt külső és belső
gummit veszek. Címet a
kiadóba.**

**Kereskedelmi gyakor-
lattal bíró perfekt német-
magyar levelező könyve-
lőt keresek. Ajánlatokat
„Nagykereskedő” jelígre
eddigi működés közlésé-
vel Friedmann hirlapiro-
dához kérek.**

**Üveges segédet azon-
nali belépésre keres Ke-
rekos Ernő üvegnagyáru-
ház, Cluj.**

**Keresek orth. kőser
főzésben perfekt fiatal
nőt, aki egy kicsi háztar-
tás önálló vezetését vál-
lalja. Cim a kiadóban.**

**Elsőrar... előmádkozó
főnökekre állást keres.
Cim Klein Calea Traian 11
7690**

**Orvosi rendelőnek, vagy
ügyv. di irodának hiválónak
alkalmas kapu alatti be-
járatn szoba, zárt veranda
Ferenc József-ut legjobb
helyén, november 15-re
átadó. Ajánlatok „Iroda
12.000” jelígre Lloyd
Express hirdetési vállalat
Str. Memorandului 24. to-
vábbít.**

**Fiatalemler zsidó csa-
ládnál kosztot, lakást kap-
hat. Egyetem-utca 5.,
ajtó 3. 7376**

HUNWALD

Cluj, Str. Vlahuța (volt
Belyai-u.) 3. Telefon 147.

**ÜVEGCSISZOLDA
és tükkőgyár. Tábla-
üveg raktár és üve-
gezési vállalat. Hibás
tükkők újrafoncsoro-
zása.**

**Izraelita, fiatal keres-
kedő ki jelenleg Parisban
tartozkodik komoly szán-
dékkal ismeretséget kötne
intelligens uri lánnyal.
Leveletet „Paris” jelígre
a kiadó továbbít. 7697**

**Kereskedelmit végzett
perit kt gép- és gyorsíró
románul, németül levelez
és könyvel, szept. 15-re
állást keres. „Munkaerő”
jelígre.**

**Könyvszükségletét az
Uj Kelet könyvosztályá-
nál tegezze! Bárhol meg-
jelent könyvek beszerzé-
sét vállaljuk.**

**Kiváló minőségű,
kellemes és üdítő**

tordai sör

Gyár: Turda, telefon 5.

Főraktár: Cluj, telef. 394

**Eredeli francia
ólomszerétet**

minden nagyságban, raktárról azonnal szállít

„Mecano” R.-t. fiókja
Cluj, Calea Victoriei 45. Telefon Int. 356.

Tűzifaapritógépeket

**kőrfűrészes állványokat,
szállítható motoros kör-
fűrészeket, hasító gé-
peket, teljes tűzifaapritó
telep berendezéseket
fűrészgári**

valamint

**asztalosipari
gépeket**

**kedvező fizetési fel-
tétetek mellett szállít**

Mecano Rt.

**fiókja, Cluj, Calea Victoriei 45.
(v. Kossuth L.-u.) Telef. Int. 356.**

**Hölgyeim! Örösi választék érkezett filc és
bárony kalapokban. Rendkívül
olcsó reklamáruk. Mindezenmü
átalakítások és formátások 48 óra alatt készülnek.**

„IDEAL”

**női kalapüzlet, Cluj, Calea Regele Ferdi-
nand 8. szám. Gólya-áruházszal szemben.**

**D eák Ferencz-u. 12.
Cluj**

Textilközpont

Belvárosi

Szolíd árak!

Férfi és női gyapjuszövetek!

Bel- és külföldi gyárak lerakata!
Lloyd 9899

Üzletátadás!

Vidéki megyei központi városban részvénytár-
saság felhagyván, **textil- és bőrosz-
tályainak** összes raktáron levő áruit jutá-
nyos áron, kedvező fizetési fel-
tétel mellett, akár egy tételben, akár több
nagyobb tételben. — A bőrosztály főtéri üzlet-
helyiségének s a raktár-
nak komplett modern **berendezései**
valamint irodai berendezések, pénzszekrények stb.
szin- **eladók.** A bőrosztály, üzlet-
tén helyiség és raktár **berlete**
egy évre átruházható, további időre tulajdonos-
sal létesíthető megállapodás.

Cim:

**Radio Reclama Romana
S. S.-nál — Cluj.**

Elsőrangú

**férfi fehérnemű
varrónők és vasalónők**

állandó munkára

magas fizetéssel

azonnal felvétetnek. Str. Regina
Maria 24.

Rudolf Mosse 4020

Birdessen az Uj Keletben!

Villamos főzőrud

fűtőbetét nélkül. Német szá-
badalom. Javítást soha nem
igényel. — Minden világítási
konnettorhoz bekapcsolható. A legkevesebb áramot fogyasztja. 1 liter vízel 3—4 perc alatt felforról
bármely edényben. Hazatársok, orvosok, fogtechnikusok, fodrászok, gyógyintézetek, agglégények ré-
szére szájöblítéshez, kéz- és fejmosáshoz nélkülözhetetlen. Darab ára 280 lei. Gyári képviselet:

Pallos & Markó ekl. gépészmérnököknél Cluj, Str. N. Iorga (Jókai-u.) 7.

Telefon 650. Viszonteladónak engedmény. 20 lei posta- és csomagolási díj ellenében utánvétellel megküldjük

Uj Nagy alkalmi árak! **Praktikus** Nagy alkalmi árak!

Csináltassa itt fehérneműit!

Nem kell Bécsbe menni!

Megnyilt a „Victoria”

f é r f i - f e h é r n e m ű ű z e m

Cluj, Str. Regina Maria 24

Hasznos Elsőrangú bécsi munkások! **Legszébb bécsi modellek!** **Olcsó**

1725

Rudolf Mosse 4020

3 ZERKESZT
BIVATAL
Cluj-Kolozsv
L. Pop, (Bra
Telefon: S
es kiadóh
Zs. N. Sz.
A kéziratok
szerkesztők
szándék. Kéz
dant

1924 augusztus

Az új

Immár
csóvája kig
„béke” var
előtti idők
veszedelme
népek feje
sláv vesze
a világháb

A franc
talansággal
melyben k
képét látja
törekvést,
fókusz, m
lán sokkal
több fókus

Anglia
székek, az
megnyilvá
közödött.
tiltakozik
szenv mos
nem az en
nul. A fé
tetlenebb,
bályokban
tanács ren
területére
emigráns,
minőségbe
eller szenv
és Németo

Egész
az ellensz
ganda elle
orosz emi
pánszláv g
szemkőzt,
intranszige
Oroszorszá
a szovjeite
kat támog
— egymás
egymást g
caré mult
időben kij
ságnak vo
forma urs
lehet az s
ügyeibe b
eismerni
Oroszorszá
igy gondo
aknan un
európai ál

Erre n
londoni tá
külügyi á
oktatta k
dumairól.
léséről. Er
tön remeg
gyalásokon
részről bir
gést még
egyesülése
ják a fr
ország szö
ül Európa
csak egy
Európa el
a kérdés a
tót. A fra
Fernand A
kérdésről
pitja, ho
szinpadára
német szö
vetség vol
leszerelésé